

> Retouradres Postbus 16292 2500 BG Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de informateur,
de heer Prof. Dr. R.H.A. Plasterk
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Adviescollege ICT-toetsing

Muzenstraat 95
Den Haag
Postbus 16292
2500 BG Den Haag
adviescollegeicttoetsing.nl

Contactpersoon

info@adviescollegeicttoetsing.nl

Kenmerk

2024-0000049619

Datum 25 januari 2024
Betreft Slagvaardige doorontwikkeling digitale overheid vergt een minister voor Digitale Zaken

Geachte heer Plasterk,

Op basis van zijn ervaringen pleit het Adviescollege ICT-toetsing in het kader van de huidige kabinetsformatie voor het aanstellen van een minister voor Digitale Zaken op kabinetsniveau. Deze minister behartigt, met kennis en mandaat, het belang van de voortgaande digitalisering van de overheid.

Waar moet een minister voor Digitale Zaken zorg voor dragen?

Het Adviescollege ICT-toetsing vindt dat de minister in elk geval zorg moet dragen voor:

Digitale uitvoerbaarheid

De minister draagt eraan bij dat iedereen die betrokken is bij voorstellen voor nieuw beleid tijdig nadenkt over de digitale uitvoerbaarheid ervan. Dit doet de minister door al tijdens het tot stand komen van beleid hiervoor aandacht te vragen. Het college is in de afgelopen jaren regelmatig in overleg geweest met de vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken en heeft gesproken over een digitale toets en een informatiseringsparagraaf voor nieuwe wetgeving en beleid. Wij achten het zeer belangrijk dat deze ontwikkeling doorzet en leidt tot invoering van toets en paragraaf.

Digitale regie

De minister voert rijksbreed de regie over versterking van de digitale capaciteiten van de overheid. Dit kan bijvoorbeeld door het CIO-stelsel verder te ontwikkelen, samenwerking tussen verschillende overheden te stimuleren, kaders te stellen voor ICT-projecten, het lerend vermogen van de overheid aan te jagen en kwaliteits- en financieringsnormen aan te reiken voor het onderhoud en beheer van ICT-infrastructuur.

Digitale realisatie

De minister draagt zorg voor (de voortdurende investering in) gemeenschappelijke overheidsvoorzieningen als DigiD en MijnOverheid. De minister financiert deze centrale voorzieningen en is verantwoordelijk voor de organisaties erachter.

Digitale innovatie

De minister stimuleert de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technieken. Dat kan door proeftuinen en onderzoek te faciliteren en/of innovatiegelden beschikbaar te stellen. Hiermee wordt onze Rijksoverheid op het gebied van digitalisering een toonaangevend voorbeeld in binnen- en buitenland.

Digitale duurzaamheid

De minister bewaakt de toekomstbestendigheid van ICT bij de overheid. Hij of zij signaleert achterstallig onderhoud en stimuleert continu en proactief verdere ontwikkeling. Hiermee wordt voorkomen dat de continuïteit van overheidssystemen onder druk komt te staan en blijft de digitale overheid wendbaar.

Digitale regulering

De minister zorgt dat Nederland een proactieve, sturende rol heeft bij de ontwikkeling van Europese wet- en regelgeving op het terrein van digitalisering en dat sterke coördinatie plaatsvindt rondom invoering daarvan.

Waarom een minister voor Digitale Zaken?

Van geboorteaangiftes tot tolheffing, van het ondersteunen van noodhulpdienstverlening tot dijkbewaking, alles wordt door een uitgebreid netwerk van ICT-systemen mogelijk gemaakt.

Zeer veel en zeer complexe digitaliseringsactiviteiten bij de overheid

Er is sprake van zeer veel en van zeer complexe digitaliseringsactiviteiten bij de rijksoverheid. Dat is omdat er vele belanghebbenden, gebruikers, gegevens, afhankelijkheden en functionaliteiten zijn. De betrouwbaarheidseisen zijn hoog en worden steeds hoger. Dat is niet voor niets: als er iets mis gaat, kan dat grote gevolgen hebben voor het persoonlijk leven van burgers. De overheid moet altijd verantwoording kunnen afleggen over wat ze doet of heeft gedaan – en ook waarom.

Nieuw beleid en goede dienstverlening stuiten op niet goed werkende ICT-systemen

Het Adviescollege ICT-toetsing wijst erop dat snelle uitvoering van nieuw beleid en hoogwaardige dienstverlening aan burgers nu vaak stuiten op overheidssystemen die niet op orde en/of onvoldoende wendbaar zijn. Er wordt relatief weinig geïnvesteerd in de kwaliteit van bestaande ICT-systemen. Projecten voor de bouw van nieuwe of vervangende systemen zijn kostbaar en traag. Ze stranden regelmatig door overmatige complexiteit of doordat het ambitieniveau te hoog is. Binnen de overheid wordt te weinig lering getrokken uit afgeronde ICT-projecten. Daarbij komt dat de aanwezige ICT-kennis onvoldoende is om marktpartijen effectief aan te sturen.

Vergaande politiek-bestuurlijke aandacht is nodig

De verantwoordelijkheid voor het oplossen van deze hardnekkige problematiek ligt niet alleen op uitvoerend niveau. Er is vergaande politiek-bestuurlijke aandacht voor nodig. Als Adviescollege zien we dat er op dit gebied wel voortgang is geboekt in de afgelopen jaren. Voorbeelden zijn de Chief Information Officers (CIO's) die binnen de Rijksdienst zijn aangesteld en de vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken.

Datum

25 januari 2024

Kenmerk

2024-0000049619

De staatssecretaris die in het vorige kabinet digitalisering in de portefeuille had, heeft deze ontwikkelingen een impuls gegeven. Het is echter niet genoeg.

Een kabinet met een volledig toegewijde minister voor digitale zaken zal uitstralen dat het belang van digitalisering van de overheid zonder reserves wordt onderkend. Hiermee zal het ambitieuze ICT'ers inspireren om mee te bouwen aan een sterke, wendbare en betrouwbare digitale overheid. Dit is van wezenlijk belang voor het realiseren van nieuw beleid, het bestuurbaar houden van ons land, en het bouwen aan vertrouwen in de overheid.

Tot slot

Wij wensen u veel succes met uw opdracht en lichten onze brief graag desgewenst mondeling toe.

Met vriendelijke groet,

drs. H.J.A. van Osch
Voorzitter